

623

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

200700692-2

Advokatfirmaet Hjort
Postboks 471 Sentrum
0105 Oslo

Deres ref
07/00692

Vår ref
07/00134-3

Dato
3 MAI 2010

Klage på NVEs vedtak om tariffing av uttak i Pikerfoss og Vrenga

Det vises til Deres klage av 27. mars 2006 på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak av 2. mars 2006 om tariffing av uttak i Pikerfoss og Vrenga.

NVEs vedtak er fattet i medhold av forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffing av 11. mars 1999 (kontrollforskriften), med hjemmel i energilovforskriften av 7. desember 1990.

NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve sitt vedtak, og saken ble oversendt Olje- og energidepartementet for sluttbehandling 17. januar 2007.

Advokatfirmaet Hjort har, på vegne av Flesberg Elektrisitetsverk, kommet med tilleggsmerknader i brev til Olje- og energidepartementet av 8. juni 2007. Departementet har som ledd i klagebehandlingen hatt møter med Advokatfirmaet Hjort/Flesberg og Advokatfirmaet Thommessen/EB Nett høsten 2007. På vegne av EB Nett har advokatfirmaet Thommessen i brev av 20. desember 2007 til departementet kommentert klagen fra Flesberg.

Bakgrunn

Klagesaken gjelder tariffingsspørsmål for Flesberg Elektrisitetsverks (Flesberg) uttak i Pikerfoss og Vrenga fra og med 1. januar 2002. Energiselskapet Buskerud Netts (EB Nett) adgang til å tariffere Flesbergs uttak i kraftstasjonene Pikerfoss og Vrenga frem til og med 31. desember 2001 har tidligere blitt behandlet av NVE, Olje- og energidepartementet og i rettsapparatet. Borgarting lagmannsretts avgjørelse fra 4. april 2005 slår fast at EB Nett har adgang til å tariffere Flesberg for uttaket i Pikerfoss og Vrenga. Lagmannsrettens dom er rettskraftig etter at Flesbergs anke ble nektet

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	Energi- og	Saksbehandler
Postboks 8148 Dep	Einar Gerhardsens plass	22 24 90 90	vannressursavdelingen	Bruusgaard/ Kråkenes
0033 Oslo	1	Org no.	Telefaks	22246242/22246297
http://www.oed.dep.no/		977 161 630	22 24 95 68	

fremmet ved for Høyesterett under henvisning til tvistemålsloven § 373 tredje ledd nr. 1 og § 373 tredje ledd nr. 4, jf. Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 22. mai 2005.

Flesberg klaget også på EB Netts krav om etterbetaling for årene 2002 og 2003. Bakgrunnen for dette kravet om etterbetaling er at EB Nett tarifferte Flesberg etter kontrollforskriften § 17-2 i 2002 og 2003. Fra og med 2004 har Flesberg blitt tariffert etter ordinære regionalnettstariffer. EB Nett krever etterbetalt fra Flesberg differansen mellom ordinære regionalnettstariffer og tariffene etter kontrollforskriften § 17-2 for årene 2002 og 2003.

Det fremgår av NVEs vedtak av 2. mars 2006 at EB Nett før en tariffendring plikter å gi Flesberg den informasjonen som er nødvendig for at Flesberg skal kunne beregne egne tariffer, jf. kontrollforskriften § 13-5 første ledd. Det er derfor ikke en generell adgang til å endre tariffene med virkning bakover i tid. NVE konkluderte dermed med at EB Nett ikke har anledning til å kreve etterbetaling for 2002 og 2003, og derigjennom endre den kostnadsfordelingen mellom kundene som ble lagt til grunn i disse årene.

Flesberg Elektrisitetsverks klage

På vegne av Flesberg klagde Advokatfirmaet Hjort ved brev av 25. mai 2004 på EB Netts (daværende Buskerud Kraftnett) tariffing av Flesbergs uttak i Pikerfoss og Vrenga. Flesberg hevder at dette uttak skal tariffes etter § 17-2 i kontrollforskriften.

I brev av 1. oktober 2004, med tilleggsopplysninger til klagen, bes det om at NVE i tillegg vurderer om de aktuelle anleggene i Pikerfoss og Vrenga faller inn under kontrollforskriftens § 17-1 om produksjonsrelaterte nettanlegg. Dersom anleggene er å regne som produksjonsrelaterte nettanlegg bes det om en vurdering av hvorvidt EB Nett overhode har anledning til å tariffere Flesbergs uttak i Pikerfoss og Vrenga.

I tillegg til dette viser Advokatfirmaet Hjort i sin utdyping av klagen i brev av 6. oktober 2006 til at NVE har begått følgende saksbehandlingsfeil:

- NVE gjorde vedtak i saken før Flesbergs frist for å komme med merknader i saken var gått ut
- Flesberg har ikke fått alle dokumenter i saken til gjennomsyn
- NVE har byttet saksbehandler i løpet av saksbehandlingen. Den nye saksbehandleren hadde møte med EB nett men ikke med Flesberg.

Det fremgår av ovennevnte utdyping av klage at NVEs vedtak som gjelder EB Netts rett til etterbetaling for årene 2002 og 2003 ikke er påklaget av noen av partene. NVEs vedtak av 2. mars 2006 er endelig for dette spørsmålet.

Departementets vurdering

Innledningsvis vil departementet påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt etter forvaltningsloven § 25 til å imøtegå alt det en part har anført. Departementet vil ta for seg klagerens anførsler ut fra sakens viktighet og det som ellers er nødvendig for å begrunne avgjørelsen i saken.

Adgangen til å tariffere

Punkttariffsystemet er en av de viktigste forutsetningene for et markedsbasert og effektivt kraftmarked. Punkttariffsystemet er basert på en rekke generelle prinsipper. Blant de viktigste er at tariffene fastsettes uavhengig av hvem som er parter i en kraftkontrakt, at overliggende nett tariffierer underliggende nett og at tariffene i størst mulig grad skal gi signal om effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. Utgangspunktet er at all innmating og alt uttak skal tariffes etter de samme hovedprinsippene. Samlet innebærer dette at tariffen til den enkelte nettkunde dels vil bidra til å dekke kostnader til nettselskapet kunden er tilknyttet og dels til overliggende nett. Det er kostnadene knyttet til overliggende nett som kjernen i denne saken.

Departementet ser det slik at Flesberg Elektrisitetsverk, via Pikerfoss og Vrenga, er tilknyttet overliggende nett, i dette tilfellet EB Nett. Dette innebærer videre at Flesberg er fysisk tilknyttet det overliggende regionalnett, og EB Netts regionalnett er Flesbergs eneste tilknytningspunkt til det norske kraftmarkedet. Eierskapsforholdet til nettanlegg som gir EB Nett grensesnitt mot Flesberg er ikke av betydning for EB Netts adgang til å tariffere Flesberg som regionalnettsbruker. Om Flesberg er tilknyttet regionalnettet gjennom et punkt som eies eller leies av EB Nett er med andre ord ikke av betydning for nettanleggenes funksjon.

Det vises til NVEs vedtak av 1. september 1998 og Olje- og energidepartementets vedtak av 18. februar 2002 som begge slo fast EB Netts rett til å tariffere Flesberg.

Olje- og energidepartementet viser også til at EB Netts adgang til å tariffere Flesberg for uttak fra regionalnettet er rettskraftig avgjort ved Borgarting lagmannsretts avgjørelse fra 4. april 2005, hvor retten blant annet uttaler følgende:

"Det er imidlertid uomstridt at Flesberg rent faktisk gjør bruk av regionalnettet, ved at Flesberg i Vrenga og Pikerfoss henter kraft gjennom kraftledningene til Buskerud når de aktuelle kraftstasjonene har produksjonsstopp. Gjennom denne tilknytningen har også Flesberg tilknytning til landets samkjørende nettsystem."

"Det er på det rene at Buskerud og Flesberg ikke møtes som eiere i noe felles fysisk tilknytningspunkt. Dette kan imidlertid ikke være avgjørende for retten til å tariffere Flesberg".

Det har etter departementets syn ikke fremkommet nye momenter i saken som tilsier et endret syn på spørsmålet om EB Netts adgang til å tariffere Flesberg.

Klassifisering av nettanlegg

NVE har ved vurderingen av om et anlegg er å anse som produksjonsrelatert nettanlegg, tatt utgangspunkt i at dersom anlegget ville vært tilsvarende kostnadmessig dimensjonert både med og uten innmating av produksjon, er anleggets hovedfunksjon å anse som et ordinært nettanlegg. I motsatt fall vil anlegget være å

regne som produksjonsrelatert, jf. kontrollforskriften § 17-1. Det fremgår av NVEs vedtak av 15. mai 2006 at det er sannsynlig at om lag tilsvarende anlegg som anleggene i Vrenga ville ha blitt bygd for å kunne forsyne forbruket lokalt. I tråd med NVEs kriterier for vurdering av om et anlegg er produksjonsrelatert, kom NVE derfor til at anleggene i Vrenga er å anse som ordinære nettanlegg. NVEs vedtak av 15. mai 2006 er ikke påklaget.

I spørsmålet om hva som er produksjonsrelatert nettanlegg eller ordinære nettanlegg, legger departementet avgjørende vekt på om anlegget i all hovedsak betjener produksjon. I den forbindelse må det relative forholdet mellom produksjon og alminnelig forsyning vektlegges. Departementet viser til at i Vrenga er produksjonen 12 MW og Flesbergs uttak 4,5 – 5 MW og i Pikerfoss er produksjonen 9 MW og Flesbergs uttak 4,5 – 5 MW. På dette grunnlag mener departementet at anleggene i Vrenga og Pikerfoss er å anse som ordinære nettanlegg.

Departementet er videre enig med NVE i at spørsmål om klassifisering av anleggene kun får betydning for hvor mye av kostnadene ved anleggene EB Nett kan ta inn i det ordinære tariffingsgrunnlaget for regionalnettstariffen for uttak. Departementet mener at en eventuell klassifisering av de aktuelle nettanleggene som produksjonsrelatert nettanlegg uansett ikke har betydning for spørsmålet om EB Netts adgang til å tariffere Flesberg.

Tariffing av produksjonsnært uttak

Flesberg anfører subsidiært at deres uttak i kraftstasjonene Pikerfoss og Vrenga skal tariffes etter kontrollforskriften § 17-2 om ordinære uttak direkte fra kraftverk. Kontrollforskriften § 17-2 skal legges til grunn for tariffing der et kraftverk og uttak til distribusjonsnett og regional- eller sentralnett er tilknyttet, og har utveksling mot et avgrenset mellomliggende nett.

Departementet understreker at dette er en tariffmessig unntaksregel. Hovedreglen for tariffing av uttak finnes i kontrollforskriften kapittel 14. Unntak fra hovedreglen bør kun skje hvor hovedprinsippene for tariffingen for eksempel ikke er praktiserbare eller gir uønskede eller urimelige virkninger.

Det fremgår av kontrollforskriften § 17-2 at bestemmelsen gjelder uttak til distribusjonsnett, direkte fra felles nettanlegg og hvor det over året er netto innmating mot regional- eller sentralnett. Bestemmelsen gir en tariffmessig gevinst for uttak ved samlokalisering av uttak og produksjon. I likhet med NVE mener departementet at det er en forutsetning for at bestemmelsen skal komme til anvendelse at det aktuelle nettanlegget mellom uttak, produksjon og overliggende nett er et avgrenset mellomliggende nett, som også innebærer et avgrenset tariffingsområde. Etter departementets mening kommer kontrollforskriften § 17-2 ikke til anvendelse der hvor det mellomliggende nettet tariffmessig inngår i et større nettområde. Departementet mener i likhet med NVE at det i slike tilfeller ikke oppstår et fordelingsproblem som unntaksreglen i kontrollforskriften § 17-2 er ment å løse.

Departementet legger til grunn at Flesberg skal tariffes som uttakskunde i EB Netts regionalnett. Nettanleggene i Pikerfoss og Vrenga inngår tariffmessig i et større nettområde, nemlig EB Netts regionalnett. Departementet mener det ikke er hensiktsmessig med en tariffmessig avgrensning av enkeltanlegg som inngår i et større tariffingsområde.

Lokalisering av uttak i produksjonsnære strøk gir også tariffmessige fordeler når en følger hovedprinsippene i kontrollforskriften kapittel 14. All fysisk innmating og uttak av kraft skal belastes energiledd. Energileddet søker å gi bruker av nettet signal om effektiv utnyttelse, og energileddet har som siktemål å reflektere verdien av tap ved endret produksjon eller forbruk av kraft.

Flesberg har uttak av kraft i et produksjonsnært område, noe som ofte fører til et redusert nettap i overliggende nett. Dette betyr at Flesberg har et negativt energiledd og mottar et beløp fra EB Nett for hver ekstra kWh som Flesberg tar ut. Størrelsen på dette beløpet varierer fra år til år på grunn av variasjoner i kraftprisene og i tapet i nettet.

Når det gjelder beregning av fastleddet har også Flesberg fordel av å være lokalisert i nærheten av produksjon. Bakgrunnen er at EB Nett benytter den såkalte k-faktor modellen som blant gir fordeler for uttak som er samlokalisert med produksjon. Ifølge EB Nett har Flesberg de siste årene hatt en reduksjon i fastleddet på i overkant av 70 prosent som følge av samlokaliseringen med produksjon.

Samlet sett har derfor Flesberg etter departementets syn en tariffkostnad hos EB Nett som anses som rimelig. Departementet vil videre vise til at Flesbergs kostnader til overliggende nett også er å anse som rimelige sett i forhold til inntektsrammen til Flesberg. I den sammenheng viser departementet til at tilknytningen til overliggende nett er viktig for at forbrukere skal sikres god leveringssikkerhet til enhver tid, og for å kunne handle kraft i et effektivt kraftmarked.

På dette grunnlag mener departementet at EB Netts tariffing av Flesberg skal baseres på hovedprinsippene etter kontrollforskriften kapittel 14, og at kontrollforskriften § 17-2 ikke kommer til anvendelse.

Spørsmålet om etterbetaling

Departementet viser til at NVEs vedtak som gjelder spørsmålet om EB Nett har anledning til å kreve etterbetaling av differansen mellom ordinære regionalnettstariffer og § 17-2-tariffer fra Flesberg for 2002 og 2003 ikke er påklaget av noen av partene. Departementet mener i likhet med NVE at EB Nett ikke har anledning til å kreve etterbetaling for 2002 og 2003.

Anførsel om mangler ved NVEs saksbehandling

Flesberg anfører at det er flere feil ved NVEs saksbehandling. Flesberg viser til at NVE gjorde vedtak i saken før Flesbergs frist til å komme med merknader var gått ut, at Flesberg ikke har fått alle dokumentene i saken til gjennomsyn og at NVE har byttet saksbehandler i løpet av saksbehandlingen, hvor den nye saksbehandleren kun har hatt møte med EB Nett. Departementet peker på at eventuelle saksbehandlingsfeil i underinstansens saksforberedelse og vedtak, etter departementets syn vil være avhjulpet gjennom klagesaksbehandlingen. Det vises til at begge parter har fått anledning til å kommentere NVEs vedtak og hverandres synspunkter så vel skriftlig som i møte med departementet. Departementet kan ikke se at de forholdene som Flesberg påpeker om NVEs saksbehandling kan ha virket inn på departementets avgjørelse.

Konklusjon

Klagen har ikke ført frem. NVEs vedtak av 2. mars 2006 stadfestes.

Departementets vedtak kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Harald Solli (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Bruusgaard
rådgiver

Kopi:
NVE
EB Nett AS